SVOBODA СВОБОДА

UKRAINIAN DAILY — УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК

Пам'ятаймо про Україну!

VOL. XCIX. No. 204. JERSEY CITY and NEW YORK, SATURDAY, OCTOBER 24, 1992. CENTS 25 ЦЕНТІВ ДЖЕРЗІ СИТІ і НЮ ЙОРК, СУБОТА, 24-го ЖОВТНЯ 1992. Ч. 204. РІК XCIX.

ПЕРЕГОВОРИ В СПРАВІ ЧОРНОМОРСЬКОЇ ФЛЬОТИ НЕ УВІНЧАЛИСЯ УСПІХОМ

Київ (УНІАР). — Чергова рунда українсько-російських переговорів у справі Чорноморської фльоти закінчилася безрезультатно. Про це повідомлено під час традиційної короткої зустрічі з українськими та закордонними журналістами у пресцентрі Міністерства Закордонних Справ України. У короткій зустрічі представників преси взяли участь голова Національного комітету з питань роззброєння, заступник міністра закордонних справ України Борис Тарасюк і начальник Управління Військово-Морських Сил України контр-адмірал Ілля Півненко. На жодне з питань, що обговорювалися, сторонам не вдалося знайти взаємоприйнятих рішень. У ході переговорів з'ясувалося, що делеґації по різному трактують суть ялтинських домовлень між Леонідом Кравчуком і Борісом Єльциним про майбутнє фльоти.

Росія вважає, що головним завданням перехідного періоду, вирішеного в Ялті до кінця 1995 року, є забезпечення бойового функціонування Чорноморської військової фльоти (ЧМВФ), як цілісної стратегічної одиниці для захиссту південних кордонів не тільки Росії та України а й всіх держав СНД. Україна ж розглядає трирічний перехідний період, як термін, необхідний для утвореня на базі ЧМВФ військових фльотів України і Росії.

Принципові розбіжності виявилися і в питанні щодо об'єднаного командування Чорноморською фльотою. Не зважаючи на категоричне заперечення української сторони, адмірал Іґор Касатонов, всупереч ялтинським домовленостям, продовжує виконувати функції командуючого фльотою. Російська делеґація не змогла дати пояснень із приводу самочинних дій Касатонова, який післав до берегів Грузії дев'ять військових кораблів зі складу ЧМВФ. Шість з них вже повернулися на свої бази, ще три продовжують плавати біля берегів Сухумі.

Контр-адмірал І. Півненко спростував інформацію, яка з'явилася в московських засобах інформації, про те, що командуючий Українськими Військово-Морськими Силами адмірал Вадим Кожин в ході своїх офіційних відвидин до Франції має намір придбати там підводні човни в заміну за літаконосець „Варяг", який кінчають добудовувати на верфах Миколаєва. І. Півненко назвав це повідомлення відвертою брехнею.

Створено нове незалежне аґентство „УНІАН"

Київ (УНІАР). — Тут минулої п'ятниці, 16-го жовтня відбулися Установчі збори Українського Незалежного Інформаційного Аґентства Новин (УНІАН).

Збори затвердили статут аґентства, вибрали керівництво та контрольну комісію. УНІАН є міжнародною громадською організацією, що покликана сприяти ширенню контактів між журналістами України і поза її межами. Діяльність УНІАН вільна від втручання політичних партій, громадських та релігійних організацій.

Серед головних завдань УНІАН — організація постійно діючого національного пресс-клюбу і будинку журналістів, розвиток інформаційних мереж, та розповсюдження інформації про Україну у світі.

Б. Клінтон зустрівся з представниками етнічних груп

Кандидат на президента Демократичної партії губернатор Билл Клінтон зустрівся в Мілвокі, Віск. з представниками найбільших етнічних груп в ЗСА на окремій конференції, яку скликав після того як публічно скритикував президента Джорджа Буша за його закордонну політику. На світлині стоять від ліва до права: Чарлз Сантанджело, директор етнічних справ у Демократичній партії, Олександер Блаґітка, головний касир УНС, Юліян Куляс, голова організації Українці за Клінтона, Домінік ДіФріско, голова спільного громадського комітету в Чикаґо, Антоні Перайка, голова Хорватсько-американської асоціяції, Адріян Каратницький, спеціяльний дорадник президента Американської федерації праці і Конґресу індустріяльних організацій, Стенлі Балзекас, заступник голови Литовсько-американської ради і Кристофер С. Гайленд, заступник політичного директора для вибору Клінтона-Ґора в 1992 році.

Б. Клінтон намагається зберегти перевагу над Дж. Бушем

Литтл Рок, Арк. — Кандидат Демократичної партії на президента ЗСА Билл Клінтон вирушив у середу, 21-го жовтня, в триденну поїздку по містах американського заходу. Напередодні він повернувся з Чикаґо і Милвокі.

Перед початком нового турне кандидат демократів виступив у рідному стейті Аркенсо. Губернатор сказав, що ці дні він має намір приділяти багато часу обговоренню своїх економічних плянів. Клінтон підкреслив, що він не спочиває на лаврах, а готовий у боротьбі довести свою перевагу над Бушем до переможного кінця. Останні опитування громадської думки показали, що кандидат демократів на 10—15 відс. випереджає суперника-республіканця.

У розмові з журналістами Клінтон повторив, що не збирається підвищувати податки на середню клясу. „Хочу підкреслити ще раз, що не маю наміру робити те, в чому мене обвинувачують республіканці, — сказав губернатор. — Я не буду підносити податки родинам середньої кляси". Клінтон тричі повторив цю фразу. Під час поїздки по західніх стейтах Клінтон зосередить увагу на темах економіки і на тому, як мінявся добробут середньої кляси країни за останні 12 років, тобто за роки правління республіканців.

Не зважаючи на лідерство Клінтона, Джордж Буш має надію на успішний результат виборчої кампанії. В інтерв'ю каналові телевізії „Фокс" Президент сказав: „Я впевнений, що виграю ці вибори". Звертаючись до виборців, він закликав їх не вірити тим, хто проводить опитування громадської думки. „Повірте мені, — сказав Президент, — все вирішиться в останні два тижні". У середу Дж. Буш продовжував подорож на поїзді, який називається „Дух Америки", і зупинявся у стейтах Південна і Північна Каролайна.

Тим часом незалежний кандидат Росс Перо обмежується телевізійною реклямою. Цього тижня він тричі появлявся на екранах.

БУШ, ВИСТУПАЮЧИ В НЮ ДЖЕРЗІ АТАКУВАВ КЛІНТОНА І ПЕРО

Ріджвуд, Н.Дж. — Засоби масової інформації повідомляють, що президент Джордж Буш, кандидат на перевибір від Республіканської партії, виступаючи у виборчій кампанії в Ню Джерзі, атакував своїх опонентів, демократичного кандидата Билла Клінтона і незалежного Росса Перо, бо, як виглядає, обидва вони виступають проти Президента ЗСА і обидва мають менш-біль ті самі пляни економічної перебудови за гроші платників податків, — кажуть політичні спостерігачі. Р. Перо, згідно з багатьма інформаціями, знає, що він не виграє президентських виборів, але він витратив вже 45 міл. власних грошей для того, щоб допомогти Клінтонові виграти вибори і „покласти на лопатки" теперішнього президента Дж. Буша.

Послухати Президента у Ню Джерзі прийшло понад 20,000 осіб, чи ненайбільша публіка у його дотеперішній виборчій кампанії. У багатьох місцевостях Буша вітали республіканські активісти, прихильники теперішньої політики, серед них колишній губернатор цього стейту Томас Г. Кейн та чимало інших визначних республіканців. Виступаючи у кількох місцевостях Ню Джерзі Дж. Буш порівнював плян економічної політики Клінтона до політики колишнього президента-демократа Джиммі Картера і підкреслював, що ця політика призвела З'єднані Стейти Америки на край пропасти у всіх відношеннях — економічному, оборонному, політичному, виховному, моральному, родинному. „Вони хочуть повторити колишню згубну політику, яка цілковито зруйнувала основи лідерства Америки в світі, разом з пониженням життєвого рівня населення ЗСА і тільки прихід до влади президента Роналда Реґена врятував ситуацію. Почалось економічне, політичне й моральне відродження американського народу, перебудова системи оборони, відвоювання престижу Америки в світі", — заявляв Дж. Буш.

„Чи ми, американці, які дбають про затримання престижу нашої батьківщини, разом із ростом економічного сектора, мали б сьогодні все це поставити на випробування людей, які не мають ані кваліфікацій, ані досвіду у керуванні великою державою, яка, не зважаючи на всякі потягнення, все ще залишається лідером вільного світу і на політику якої орієнтуються три четвертих країн світу", — заявив Президент. Він критикував також Р. Перо за те, що він вносить заколот у спільноту своїми нереальними ідеями перебудови економіки, міряючи економіку великої держави вимірами свого бизнесу.

Представники Білого Дому намагалися пізніше дещо злагіднити критику Р. Перо президентом Бушем, але політичні коментатори, зокрема зближені до Республіканської партії, не погоджувались з такою подвійною тактикою Буша і Білого Дому, бо ця тактика і так не змінить ситуації і не прихилить Перо до табору Буша.

Успішні виступи Буша в Ню Джерзі заставили Б. Клінтона змінити свій плян подорожі і він вже заповів свої виступи в цьому стейті, починаючи з наступного четверга, 29-го жовтня, щоб в такий спосіб „мати останнє слово" п'ять перед дванадцятою, тобто безпосередньо перед самими виборами.

Зізнання представників ОСІ розпічнеться 12-го листопада

Нешвіл, Тенн. — Переслухання колишніх працівників Департаменту юстиції, зглядно Бюра спеціяльних інвестиґацій (ОСІ), не розпочалося, як було заплянововано 15-го і 16-го жовтня. Воно було перекладене на іншу дату у погодженні з обома сторонами — обороною Івана Дем'янюка і адвокатами, які репрезентують ОСІ.

Відкладення дати було спричинене потребою упорядкування всіх документів із судових переслухань і слідства прокуратури, яких накопичилось вміжчасі так багато, що фахівці потребуватимуть більше часу для підготови першого переслухання, — пояснив кореспондентам адвокат Андрій Филипович, який слідкує за цією процедурою.

Переслухання було в першу чергу заряджене апеляційним судом шостого дистрикту в Синсиннаті, Огайо, минулого серпня, який назначив суддю Томаса А. Вайзмана, щоб він перевірив справу можливої помилки чи злонамірення зі сторони прокуратури у відношенні до І. Дем'янюка у процесі його денатуралізації і видання в руки ізраїльського правосуддя. Суд визначив тепер іншу дату, 12-го листопада для започаткування першого переслухання.

Виказуються дві картини українізації

Миколаїв (УНІАР). — Тут на сесії Обласної та Міської Рад народних депутатів впродовж двох днів лунали випади проти незалезности України, проти державної символіки та мови.

У виступах депутатів Міської Ради Анатолія Компанійця, Володимира Скрябіна та депутата Обласної Ради Людмили Чудайкіної відзначалося, що Миколаївщина ніколи не належала Україні, а була особливим реґіоном: „Нам не треба ні українського прапора, ні державної мови". Не зважаючи на обурення частини депутатів, голова Міської Ради Юрій Сандюк та голова Обласної Ради Іван Грицай не лише не засудили ці виступи, а й намагалися їх виправдувати, посилаючися на свободу слова.

Провід місцевого Руху схвалив заяву, в якій відзначено, що за рік незалежности Міська та Обласна Ради не тільки не виросли політично, але й стали гальмом на шляху демократичного поступу. У разі, якщо депутати не вибачаться публічно за образу державного прапора, провід Миколаївського Руху пропонує органам юстиції позбавити цих депутатів українського громадянства. Миколаївський Рух вимагає також проведення надзвичайних виборів Міської та Обласної Рад.

Натомість Рівенщина переходить на державну мову згідно з рішенням обласної державної адміністрації. Від 1-го січня наступного року українською мовою вестиметься урядове листування, банкові й поштові операції, проєктна і бугальтерська документація та реклями.

Державною мовою писатимуть курсові і дипломні праці студенти виших навчальних і технічинх закладів. Українською писатимуться вивіски, таблички, цінники, шляхові показчики. У жовтні-листопаді буде проведено атестацію української мови керівників усіх рівнів.

Учителі англійської мови в Україні обмінялися досвідом

Група учасників зустрічі — вчителі англійської мови в Україні. Третя зліва — проф. З. Воронка.

Союзівка. — Тут, 19-го і 20-го вересня закінчивши свої повні переживань і нового досвіду літні тижні в Україні, зустрілися ті добровольці, які за ініціятивою і допомогою Українського Народного Союзу та під вправним керівництвом проф. Зірки Воронки навчали там англійську мову

Біля 40 осіб із 84, які провадили цього року курси навчання англійської мови, зібралися на два дні серед прегарної осінньої погоди на Союзівці, щоб поділитися пережитим досвідом із викладання мови у таких інших умовах у 26 містах і містечках України. Кожний і кожна із присут-

(Закінчення на стор. 3)

У СВІТІ

В ОСТАННІ ДНІ боснійці дістали нові підстави побоюватися, що хорвати можуть досягнути мирної угоди з сербами і без участи слов'ян-мусулман поділити територію республіки. Хорватське командування відвело свої війська з міста Босанскі Брод — нібито для того, щоб уникнути великого артилерійського обстрілу. Серби, цілком, мовляв, несподівано, зайняли залишене хорватами місто. Тепер боснійці вважають, що відхід хорватів було спляновано раніше, тобто він був вислідом якогось таємного домовлення. Тим часом війна в Боснії продовжується. В середу, 21-го жовтня, через сильний артилерійський обстріл на сараєвське летовище не змогли сісти американський і канадський транспортові літаки з харчами і медикаментами. Вони змушені були повернутися на свої бази.

ГЕНЕРАЛЬНИЙ СЕКРЕТАР ООН Бутрос Бутрос-Ґалі затвердив угоду з Іраком, згідно з якою відновиться гуманітарна допомога для цієї країни. Її загальний обсяг у грошовому вимірі — 200 міл. дол. Половину цієї суми буде призначено для курдів на півночі Іраку, які з наближенням зими гостро потребують харчів і медикаментів.

НІМЕЦЬКИЙ БУНДЕСБАНК готується зменшити відсоткову контову ставку, чого давно домагаються З'єднані Стейти і члени Европейської спільноти. Дотепер ставка Бундесбанку була найвищою в Европі. Англійці вважають німецьку банківську політику однією з головних причин зниження курсу фунту стерлінгів. Представники Бундесбанку досі стверджували, що домовлення між ними і Банком Англії не передбачає узгіднення контових ставок.

ПРЕЗИДЕНТ ФРАНЦІЇ Франсуа Міттеран заявив на засіданні кабінету міністрів, що З'єднані Стейти пішли на деякі поступки під час останніх переговорів з Европейською спільнотою в ділянці політики щодо фармерів. Відомо, що Франція має найбільш розвинуте сільське господарство в Західній Европі. Французькі фармери виступали проти будь-яких змін у порядкові державного субсидіювання. ЗСА вимагали від Франції, щоб урядову допомогу місцевим фармерам було зменшено. У конфлікті між ЗСА і Францією на боці Парижу виступив Бонн.

ВСІ БАНКИ ПІВНІЧНОЇ Кореї припинили використання американських долярів у зовнішньоекономічних операціях. Центральний державний корейський банк пропонує перейти на японські єни, швайцарські франки і німецькі марки. У відсутності долярів північнокорейські власті звинувачують ЗСА, які нібито забороняють використання своєї національної валюти в країнах, що, як і Північна Корея, входять до спеціяльного „чорного списку". Однак справжня причина — в неефективному господарюванні, катастрофічному зменшенні всіх зовнішньоторгівельних операцій.

ПРЕЗИДЕНТ ПЕРУ Альберто Фуґіморі заявив, що у висліді добре організованих облав вдалося арештувати 90 відсотків членів керівництва марксистсько-маоїстської терористичної організації „Сяюча стежка". Вирішальним ударом, що його зазнали терористи, був арешт члена політбюра „Сяючої стежки" Марти Ватай. Цікаво, що трьома найважливішими формуваннями комуністичних бандитів керували жінки: Марта Ватай, Тереса Дуран Араґво і Меґґі Клаво Пералета. Останні двоє, а також член ЦК „Сяючої стежки" Оскар Альберто Рамірес Дуран, ще перебувають на волі і власті побоюються, що вони можуть створити новий апарат керівництва бандитським підпіллям.

У ФРАНЦІЇ ЗА ОСТАННІ два місяці заарештовано трьох російських шпигунів: Жозефа Карона, Франсіска Гампервіля і Деґу. Вони передавали важливі технологічні таємниці, в тому числі воєнні, аґентам КҐБ, а згодом — працівникам служби зовнішньої розвідки Росії.

В АМЕРИЦІ

АҐЕНТИ СЕКРЕТНОЇ СЛУЖБИ, завданнях яких є також охорона Президента, високих державних службовців, а тепер в додатку кандидатів на президента, заарештували в Ляс Веґас, Невада, осібняка Едварда Керрола, який погрожував, що виконає атентат на кандидата Демократичної партії губернатора Аркенсо Билла Клінтона. Арешт був здійснений тоді, як Керрол, потелефонувавши на поліційну станицю, заявив, що під час виступу цієї неділі Клінтона в Неваді „він отримає від мене заслужену нагороду — кулю в голову". Керрол признався, що він не може погодитися з думкою, що Клінтон може виграти вибори і зайняти місце голови держави. 43-літній Керрол — колишній морський піхотинець, учасник в'єтнамської війни проти якої активно виступав Клінтон, будучи ще студентом. Поліція уважає, що Керрол психічно хворий.

У ВАШІНҐТОНІ ВІДКРИЛАСЬ сьома сесія переговорів між представниками Ізраїля і арабами, зокрема палестинцями. Правда, переговори розпочались в дуже несприятливій для такої справи атмосфері передвиборчої гарячки. Покищо переговори ведуться сесіями. Делеґати поділились на групи і одні ведуть розмови про конституційні права палестинців на окупованих Ізраїлем землях, а інші обговорюють конституційні права і адміністративну співучасть арабського населення на прилучених землях. Палестинську делеґацію, як і минулого разу, очолює Ханан Ашраві.

ГАЗЕТА „НЮ ЙОРК ТАЙМС" повідомляє, що цілий ряд російських вчених, які у зв'язку із скороченням державою підприємств і їхнього фінансування, тимчасово втратили працю, почали масово „продавати" свої таланти за кордонами Росії. Телекомунікаційна компанія АТТ прийняла за контрктом 27 вчених із Санкт Петербурґа. Зарплата у згаданій компанії у річному відношенні „дуже скромна", як пише „Ню Йорк Таймс" — 100.000 дол. В цю суму входить заробітна платня, транспорт, закуп потрібних інструментів для праці. Ведуться переговори також із вченими з інших ділянок.

ФОНД ВІДРОДЖЕННЯ УКРАЇНИ — УНС

З Головної Канцелярії УНСоюзу інформують, що до Фонду Відродження України — УНС вплинуло від членів УНС до четверга, 22-го жовтня, 13,677 чеків-дивіденд, відсотків від боргових зобов'язань і добровільних датків на суму

353,348.90

СВОБОДА SVOBODA
УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК UKRAINIAN DAILY

FOUNDED 1893

Svoboda (ISSN 0274-6964) is published daily except Sundays, Mondays, and holidays by the Ukrainian National Association, Inc. at 30 Montgomery Street, Jersey City, N.J. 07302.

Svoboda: (201) 434-0237 UNA: (201) 451-2200

Бюро УНС у Вашінґтоні: (202) 347-UNAW; (202) 347-8631 (факс.)

Postmaster: Send address changes to:

"Svoboda", 30 Montgomery Street, Jersey City, N.J. 07302
Tel.: (201) 434-0237, (201) 434-0807, (201) 434-3036

Second Class Postage paid at Jersey City, N.J.

Передплата на рік $40.00, на півроку — $22.00, на 3 місяці — $12.00
Для членів УНСоюзу $15.00 річно. За кожну зміну адреси — $1.00.
Чеки і "money orders" виставляти на "Svoboda".

P.O. Box 346 Jersey City, N.J. 07303

Єдність Західньої Европи на кращих основах

Після того, як 35 років тому засновано Европейську економічну спільноту, (ЕЕС) членами якої стали 12 демократичних держав Англією, Францією, Італією і Німеччиною у проводі, народився там рух за перетворення Европи у федерацію щось на подобу З'єднаних Стейтів Америки. Осінню минулого року підписано в одному голляндському містечку договір, який формулював принципи такої европейської політичної й економічної єдности. Йшлося вже не тільки про скасування мит у торгівлі між членами Европейської економічної спільноти і про скасування пашпортових віз для свобідної комунікації осіб, громадян членських країн ЕЕС, а про заведення спільної для всіх валюти з одним центральним банком.

Фанатичні звеличники „самостійної Европи" покищо стрималися від проповідування одного уряду для 12-ти країн ЕЕС й одного парляменту. Але ідея скасування окремих крайових валют викликав глибокий фермент всередині цієї спільноти. Колишній прем'єр Великобританії Марґарет Тачер натаврувала була проєкт спільної валюти, як „національну зраду". Її наступник Джан Мейджор заявився тепер проти такого проєкту, але обмежився до ствердження, що справу вирішать всенародні референдуми після дебат у крайових парляментах. Дотепер тільки Ірляндія, Люксембурґ і Греція погодилися на таку валютну реформу, Франція прихилилася туди також, але мінімальною більшістю і в супроводі заколоту в країні. Данія рішуче відкинула. Палкі дебати на цю тему перервала несподівана подія кілька тижнів тому: Німецький банк (Дойче банк) підніс на 10 пунктів відсоткову стопу для щадничих вплат, що спричинило „землетрус" на всіх великих біржах. Канцлер Німеччини Гельмут Коль виправдував це рішення банку фінансовими труднощами, в які впала ще недавно найбагатша у світі Німеччина у зв'язку з коштами з'єднання Німеччини (більйони для тодішнього СССР, щоб дістати згоду від Ґорбачова) і кошт переходу 16-мільйонової Східньої Німеччини на систему вільного ринку. Але основи Европейської економічної спільноти захиталися.

У минулому тижні відбулася у Бірмінґтоні в Англії надзвичайна конференція на вершинах всіх членських країн Европейської економічної спільноти. Англійський прем'єр Джан Мейджор, господар цієї конференції, перейняв ролю миротворця. Після довгих дебат рішено відкласти до 1997 року проблему спільної валюти. Прийнято декларацію, в якій ствержено, що єдність Европи не може відбуватися коштом ідентичности членських народів ЕЕС. „Ми не є системою федерації і послідовно можемо тільки пропонувати щось на зразок федерації" — обережно заявив Жак Дельор, генеральний секретар ЕЕС. „Ню Йорк Таймс" присвятив цій конференції дописи у двох числах минулого тижня.

Ідея „єдности" Европи не пропаде. Але досвід із спробою уведення радикальних реформ, як спільна валюта і спільна европейська армія, доказав, що ця єдність не може ні трохи поменшувати національну тотожність, національну гордість народів, які належать до такої організації як Европейська економічна спільнота. За всією вірогідністю почнеться тепер рух за більший натиск на спільність господарських інтересів, а не проявлювання амбіції уподібнюватися до правно-державної системи Америки. Канцлер Німеччини Гельмут Коль погодився був на драстичний крок Німецького банку, бо це було в інтересі Німеччини. Прем'єр Великобританії Джан Мейджор тепер погодився на щось протилежне — на зменшення відсоткової стопи, бо так порадили йому англійські економісти. Єдність не може спутувати свободу діяння по лінії інтересів рідного краю. Щоб виминути внутрішні конфлікти на тлі суперечних державних інтересів — може прийдеться створити якийсь апарат для компромісового узгіднювання рішень — покищо це обов'язок генерального секретаріяту ЕЕС.

Це цікава проблема — навіть такі „старі" народи, як англійці, французи, німці й італійці, не хочуть вирікатися своєї національної гордости ради економічних користей. Добрий приклад для українців.

М. Мельник

З НАГОДИ ДВОХ РІЧНИЦЬ

IV

У таких обставинах єдиний порятунок, — це замінити дисципліну політичної диктатури у виконуванні плянів, бажанням у незалежних підприємців заробити гроші. Незаступні передумови для бажання заробити гроші — це приватна власність, мінімальне реґулювання з боку держави і максимальна кількість підприємств, де підприємці, а не держава, встановлять ціни і рішають, що і як продукувати. Верховній Раді, Урядові і адміністраторам підприємств того роду речі були чужі.

Уряд, в основному, займався не переходом до вільних ринків, а латанням дір і напіввдалими заходами для того, щоб чужинці не вивозили з України харчових продуктів. Коли на Заході кожний заробляє стільки грошей, скільки може, щоб тільки робив він це в етичний спосіб і не з позиції монополіста, тоді не тільки Уряд, але й український загал засуджував (і ще засуджує) успішних підприємців як глитаїв. Уряд і Верховна Рада через довгий час відмовлялись впровадити приватну власність і вважали незалежних підприємців шкурниками, які наживаються на чужій біді. Вони наклали на них податки, які є однією з найбільших перешкод у приватизації державних підприємств і організації нових фірм.

Та часом нещастя приносить користі. Катастрофальний спад продукції, ґальопуюча інфляція і щораз голосніші домагання зміни Уряду і розпущення Верховної Ради причинились до прийняття Верховною Радою закону про представників Президента, створення інституцій для роздержавлення підприємств і багато більшої активности Уряду в напрямі приватизації. І дійсно, плян переходу до вільних ринків недавно підготований Урядом, виглядає цілком добре і адміністративна та законодавча верхівка України нарешті забирається серйозно до його виконання.

Друга річниця, це „Акт Проголошення Незалежности України". Як оцінити той акт і політичні події, що слідували? Сьогодні багато людей лають і комуністів у Верховній Раді і Кравчука. Та, коли подумати про найбільш основні інтереси України чи навіть і створення дійсно незалежної України, тоді не можна не завважити наступного.

З огляду на величину населення і території роля України в політичних перетвореннях в Совєтському Союзі була вирішальна. І Ґорбачов і Єльцин старались втримати Україну в рамках федерації, а згодом уже й конфедерації. Та ідея самостійности виказалася сильнішою.

Ідею ту оживили українські провідники при кінці Першої світової війни і її не тільки підтримали, але й скріпили перш за все такі формації, як ОУН та УПА. Тільки політичні дилетанти можуть поменшити їхню ролю. Адже неможливо є легковажити факт про те, що боротьба проти „буржуазних націоналістів" відогравала центральну ролю протягом цілого існування імперії.

Ідея незалежної України заставила українських комуністів проголосити акт суверенности і тим більше акт незалежности. При інших нагодах Верховна Рада в найбільш основних питаннях поставила інтерес нації понад інтерес КП ССCP, себто імперії. Український народ мав теж щастя, що головою Верховної Ради, а тоді й Президентом став Леонід Кравчук. Його можна критикувати за недотягнення в економічній політиці, його можуть теж не перевибрати, та його роля в утвердженні незалежности України є центральна. Хто-зна, чи без нього Україна сьогодні не була б членом осоружної нам конфедерації.

Від самого початку він настоював на цьому, що відношення між Україною і Росією — це не відношення між двома членами якогось союзу, а між двома незалежними державами. В тому самому часі, незважаючи не раз на значні конфлікти, Кравчук зумів втримати потрібні Україні добросусідські відносини з Росією.

Мабуть, найбільш знаменитим потягненням Кравчука була ініціятива відносно присяги на вірність Україні військових сил, стаціонованих в Україні. Замість торгуватись з Єльциним про дату усунення чужого війська з України, військо те в масовий спосіб стало військом України і тоді вже не було мови про те, щоб росіяни могли вживати це військо як засіб політичного тиску. Таким чином Україна має сьогодні 4,080 танків, 5,050 легких танків, 4,040 гармат, 1,090 воєнних літаків і 330 воєнних гелікоптерів. Під оглядом національної свідомости це військо ще далеко від бажаного стану, та все таки воно дає певність Україні, що Росія з воєнним конфліктом чи навіть погрозою війни поспішати не буде.

Пекучою проблемою тепер є Чорноморська фльота. Свого часу Єльцин заявив, що фльота та була, є, і буде російською. Та останньо він погодився на розподіл фльоти. Третього серпня Кравчук і Єльцин підписали угоду в Драгомисі, яка для багатьох людей виглядає дуже поганою, та яка в дійсності поганою не є. Остаточно, росіяни погодились на розподіл фльоти. Угода передбачає теж переговори відносно базування. Можна припускати, що в тих переговорах Кравчук буде вважати пристань для російської частини фльоти власністю України, буде вимагати від росіян оплати за вжиток пристані і в тому пункті росіянам не посту-

(Закінчення на стор. 3)

Д-р Юліян Мовчан

ЧИ НАЗАД ДО „НАРОДНИХ ЗЦІЛИТЕЛІВ?"

II

Ще інший засіб швидкого протверезіння — взяти п'ять-шість крапель нашатирного спирту на склянку холодної води і дати п'яному випити.

Від пітливости найкращі ліки — вода. Разом з тим протирати пітніючі місця настоями із кори дуба або листя горіха. А щоб покинути хворобливу звичку курити або жувати тютюн, треба жувати кору вільхи.

Я навів лише деякі засоби чи рецепти народної медицини наших предків, хоч їх можна знайти багато більше або на сторінках „Народного лікаря" або в 96-сторінковому додатку до цієї газети, який вийшов у світ 1991 року. Можна припускати, вирішивши видавати газету „Народний лікар", її видавці та редакція керувалися не тільки або, може, навіть не стільки бажанням ознайомити своїх читачів з призабутими лікувальними засобами наших предків, як передовсім заохотити наших сучасників застосовувати бодай дещо з тих методів в лікувально-медичній практиці тепер — в наші дні. Бо ж ні для кого не є секретом, що в наші дні через брак модерного устаткування та навіть найконечніших ліків (в тому числі антибіотиків), лікарсько-медична обслуга в **Україні насьогодні стоїть** далеко не на такому рівні на якому вона повинна б стояти. (Про це наші читачі напевно більше довідалися з дуже доброго репортажу д-ра Петра Моцюка — „IV-Конгрес СФУЛТ у вільній Україні", який недавно був поміщений у кількох числах „Свободи").

Але є також маленьке **(а може навіть велике) „але"**. А саме: хоч чимало прикладів народної медицини, які наші предки застосовували сотні чи навіть тисячі років тому, можна застосовувати і тепер, проте, мабуть, ще більше з них є такі, які вже не тільки „застаріли", але були б дуже шкідливими, якби їх і далі застосовувати. Для прикладу наведемо тут бодай деякі з них, які поміщені в „Народному лікарі" або в його першому випуску (додатку).

Запалення мозгу, гайморит (запалення Гайморової порожнини лиця). Лікування: картопля немита, зварена в „кожушках". Злити воду, потовкти картоплю і прикладати, старанно обкутавши. Можливо, колись так дійсно лікували ці недуги. Але не тепер. Бо оскільки тут йдеться про інфек**ційний процес запалення)**, тому ефективним лікуванням в таких випадках є застосовування антибіотиків-ліків, які забивають інфекцію (мікроби). Так само, що лікування маститу (запалення грудної залози) або запалення вуха.

Рани рубані, на ногах: заживати відваром стручків квасолі. Дуже сумнівно, щоб стручки квасолі щось допомогли в цьому. Якщо є рани та ще й рубані, то правдоподібно їх спочатку треба позашивати, а потім робити щось інше.

Грижа: (Випуск перший „додатку", ст. 7): часник розтертий з житнім хлібом — прикладати. На жаль це нічого не допоможе. Чому? Поперше — чому тут вжито російське слово — „грижа", коли в українській мові є гарне слово — „пропуклина"? (Латинською мовою — „гернія"). Подруге, пропуклини тепер лікують не прикладанням житнього хліба, а операціями або (якщо пропуклина дуже мала) — відповідними бандажами.

Далі читаємо — „коли рана не заживає — висушити подріблену чорну редьку, перемолоти її і присипати рану". **Ні, панове, до** проблем ран, що не гояться тепер є зовсім інший підхід. Бо коли рана не загоюється, то це може бути обумовленим однією з двох (або обома) причин — або така рана з інфекції, тобто, забруднена хворобливими мікробами і для знищення їх пацієнт повинен зажити відповідні антибіотики, або — навіть гірше — така рана злоякісна, тобто, то може бути пістряк (рак) і тому аби не було запізно, така особа (пацієнт) повинна негайно звернутися за порадою до лікаря.

Таких і подібних прикладів народного лікування у **давніх часах можна знай**ти багато в газеті „Народний лікар". Який же висновок?

Безумовно, це дуже добре і похвально, що видавці та редактори „Народного лікаря" вирішили ознайомити наших читачів з лікарською мудрістю наших далеких предків. Робіть і далі це, дорогі друзі! Хочемо вам висловити лише одну дружню пораду, а саме: перед тим, як поміщувати в пресі лікарські поради стародавніх зцілителів (в тому числі знахарів, чаклунів, шептунів і т. д.) — дайте все те прочитати досвідченому лікареві аби він

(Закінчення на стор. 3)

ПРО ЦЕ І ТЕ

Про національний прапор

Цього тижня, коли пишемо цей фейлетон, усі любителі бейзболу прилипають до телевізійних апаратів, щоб, як кожного року, в осінній порі, переживати на свій спосіб світові змагання у цьому американському, національному спорті. Тим разом змагання особливо цікаві тим, що вперше бере у них в кінцевій розгрі участь канадська дружина і там ідеться не лише про виграння змагань, але ще і про національні почування та патріотизм.

Тож не диво, що маленький інцидент саме з національним підґрунтям набрав великого розголосу і майже поставив двоє приязних сусідів, а це ЗСА і Канаду, у політичний конфлікт.

Нас завжди дивувала великодушна настанова американців та навіть Уряду ЗСА до пошанування національного прапора. Тут радше ідеться про непошанування його, на яке може дозволити собі кожний громадянин американської держави та за це не можуть його покарати. Ось саме перед кількома днями знову суд в ЗСА виніс рішення, що спалення національного прапора не є провиною, за яку можна судово покарати. Але не лише такі драстичні випадки проходять безкарно. Скільки разів нам доводиться бачити американський національний прапор на різних зовсім не почесних місцях, до подертих задніх частин популярних синіх джінсів включно. І ніхто тому не дивується та не обурюється, хоча може в іншому народі, це було б профанацією. Чи це вияв повної демократії в ЗСА, чи чого іншого — не знаємо. Але в інших такої широкої демократії немає і ось цього тижня звичайний недогляд, через який почесна сторожа морських піхотинців ЗСА вивісила канадський прапор в часі світових змагань у бейзболі перевернений горою вниз, викликав велику бурю обурення і дотинків канадських патріотів на тему американців. Негайною реакцією у переконанні, що і на патріотизмі можна робити „бизнес", було випущення сотень білих сорочинок із перевернеим горою вниз американським прапором і тисячі подібних прапорців, на яких з другого боку пишається канадський кленовий листок. Усе це задемонстровано на чергових змаганнях у Торонто, але у високих дипломатичних колах, інцидент полагоджено доброзичливо не лише перепросинами зі сторони військових американських чинників та навіть Президента, але ще і дозволом для американських морських частин нести в Торонто правильно обидва національні прапори.

Ми з цікавістю слідкували за цим дрібним інцидентом тому, що наш національний прапор щойно дуже недавно здобув право перебування поміж прапорами цілого світу і здається, ми всі без виїмку, в кого є українські почування, не можемо без зворушення переживати, коли бачимо як синьо-жовтий стяг має поруч американського, канадського, німецького чи прапорів інших світових держав на цій самій висоті і на цьому самому рівні.

Які довгі роки ми — українці-цілого світу чекали на такі зворушливі хвилини? Чи не б'ється кожному серце, коли бачить їхнє море на торжественних зібраннях у вільній українській державі? Здається, ніхто із нас ще не є готовий так поблажливо приймати брак його пошанування, як це роблять американці, чи канадці. Може колись прийде час і на такий вияв демократії. Але як на сьогодні, то насувається лише питання — чи доцільно саме тепер, коли широкі маси українського народу щойно привикають до виду нашого національного прапора і до його шанування — висувати інший — в досі чужих і невідомих для нас кольорах — навіть як він для однієї частини українців, є виявом також національних почувань?

О-КА

ВСІМ АЛЬЖИРСЬКИМ видавництвам і друкарням заборонено друкувати Коран чи виготовляти з нього фотографічні копії. В комюніке міністерства у справах релігії Альжиру говориться, що таке рішення прийнято після виявлення в країні Корану зі спотвореним текстом. В комюніке підкреслюється, що видання священної книги і виготовлення з неї копій є компетенцією міністерства у справах релігії. Воно також контролює дотримання правил достави Корану з-за кордону.

Микола Бараболяк

ДЕКІЛЬКА ЗАВВАГ ДО ПРОЄКТУ КОНСТИТУЦІЇ УКРАЇНИ

V

Загальні засади особисті і громадські права

Найважливішими в Конституції є постанови про організацію державної влади. Ці постанови творять те, що звемо державною системою, а це не так легко відтак справляти, чи доповняти. Тому ми зупинимось над ними більш детально. Принципи Конституції про особисті та громадські права не можуть надто різнитись від тих засад, які так чітко ще в 1789 з'ясовано у французькій Декляраціі про ці права, в американській Конституції, та інших конституціях світу, останньо у Гельсінкських договорах. В українській Конституції можна б їх більше уквітчати фразами, але ледве чи по суті можна їх багато доповнити. В моїх заввагах обмежуся до того, щоб указати, котрі постанови треба б ущільнити семантично, а деякі навіть із Проєкту просто виелімінувати, як злишні, самозрозумілі або такі, що випливають із інших постанов Проєкту. Свої міркування від проблеми, яка викликала досі найбільше застережень у пресі, а саме — хто має бути творцем Конституції? „Народ України", як каже Проєкт, чи „українська Нація"?

Коли покликатись на деякі зразки то в Преамбулі до французької Конституції 1946 року, яку включено у нині обов'язуючу деґолівську Конституцію 1958 року, є мова про „французький народ", як творця і прокляматора Конституції. Взявши до уваги ще іншу Конституцію, з якою ми на поселеннях мали нагоду познайомитись — німецьку — то там теж мова про „німецький народ", а не народ Німеччини". Таке прийнято ще у Ваймарській Конституції 1918 р., постанови якої в матерії людських і громадських прав адоптовано у бонській Конституції 1949 року. В американській Конституції маємо оце: „Ми — народ". Вимогу деяких кіл нашої громади, щоб у Проєкті виразно сказати, що це „український народ", а не всі жителі країни, встановляють для себе й інших мешканців України цей основний для неї Закон, був би до деякої міри виправданий, коли б не „але". Коли скажімо французи чи німці, писали свої конституції, для них не існувало питання національних меншостей. Жили там тоді громадяни інших національностей, але не було їх маркантно багато, і питання „меншости" загалом не існувало.

Нині в Україні більш чим четвертина населення — неукраїнці, а зокрема біля 12 мільйонів росіян, представників панівної досі в Україні національности. Коли б написати, що Конституцію творить „український народ", а ще гірше Нація, — то це було б рівнозначне з виключенням всіх неукраїнців від голосування про прийняття тієї Конституції; а коли б і не відібрано таким чином голосу четвертині населення, то без сумніву наставити цю четвертину населення Україні голосувати „проти". Чи це сенс у нинішній політичній дійсності на Україні?

Маючи на увазі вищесказане, приходиться з тих міркувань звернути увагу на непотрібність постанови статті 2, уст. 3 Проєкту, де написано: „Народ, який складають громадяни всіх національностей, є єдиним джерелом..." **Нема** потреби дефініювати концепту „народ".. У моєму мисленні я можу собі утотожнювати „народ" із „нацією", хтось інший інакше може розуміти цей термін у змісті Проєкту і таким чином не роз'ятрювано б цю досить нині дразливу проблему. Обставини вимагають не утруднювати процес утворення української державности.

Немає в моїх очах сенсу теж постанова (стаття 2—5) що „від імені народу України можуть виключно виступати Національні Збори України", коли за статтею 175 „Президент України виступає від імені держави". Перша постанова на мій погляд зайва в Конституції, і може спричинити непорозуміння. Не думаю, що вказано з Конституції робити різницю поміж поняттями „народ" і „держава". Не місце у Конституції теж таким афоризмам як: „Громадяни здійснюють свої права за принципом 'дозволене все, що не заборонене' ", а „Державні органи... здійснюють свої повноваження за принципом" дозволене лише те, що визначене законом" (стаття 5 уст. 3—4). Не знаю теж чи у Конституції потрібна аж така запорука, що не повернеться автократія, як це: „Жодна ідеологія не повинна обмежувати свободу переконань, поглядів, думок і не може визнаватись офіційною державною ідеологією" (стаття 6—4). Не досить загального утвердження у Проєкті принципів демократії? Не бачу рівно ж потреби обтяжувати Конституцію чимось таким самозрозумілим як те: „Конституційні права і свободи особи не можуть бути ніким скасовані" (стаття 14—1). Така аксіома стосується усіх постанов Конституції, бо інакше їй не **ім'я** Конституції. Або потрібне таке самозрозуміле: „**Кожний**, хто перебуває на території України, має **поважати** і дотримуватись її Конституції і законів" (стаття 20). **Хіба**,

(Закінчення на стор. 3)

З нагоди...

(Закінчення зі стор. 2)

питься. А в загальному, немає сумніву, що зчасом російська чорноморська фльота втратить і своє стратеґічне значення, і статус символу національної гордости. Тоді буде багато, багато леґше ту базу закрити, чим воно є тепер.

Ну, а що буде з Кримом? Ситуація в Криму була через якийсь час досить напружена, та тепер вона значно поправилася. І Кравчук і Верховна Рада вели від початку політику толератного відношення до національних меншин в Україні і того не могли не завважити жителі Криму. Крім цього вони дістали значну дозу політичної автономії і виходить, що прихильники відлучення Криму від України тратять ґрунт під ногами.

Нарікають теж люди, що українізація шкіл, адміністрації і діловодства в підприємствах іде надто поволі. Та з другого боку поспіх у цій ділянці був би інтерпретований як вияв нетолерантности, а то й шовінізму відносно національних меншин. Чи Україні того потрібно? Невже ж ми так скоро забули як нас трактували росіяни і поляки? Та ж Україна має свою державу, свій Уряд і свою Верховну Раду. В тих двох інституціях будуть зміни і там напевно опиняться люди, які будуть дбати про українську мову і культуру не менше від цих, хто там тепер? Українізація буде поступати вперед без найменшого сумніву. Та чи не краще, щоб вона поступала до більшої міри на добровільній базі? Не забуваймо теж, що від проголошення незалежности минув тільки один рік.

Останніми часами безвідповідальні чи амбітні люди ведуть нагінку на Президента Кравчука, яка переступає межі нормальної критики. Між іншими, вони йому закидають, що він був другим секретарем КПУ. Але ж Україні відбулись вибори з більшою кількістю кандидатів і кандидати на Президента як теж і засоби інформації мали нагоду сказати і сказали про Кравчука все, що хотіли. Незважаючи на це Кравчук виграв вибори величезною більшістю 62 відс. Однак, представники українського гуляйполя продовжують не тільки повторювати давні закиди, але й пробують переконати людей, що Кравчук збирається повернути до диктатури КПУ. Чи може бути щось більш абсурдного і безвідповідального?

У цій стадії розбудови держави не може бути нічого гіршого, як невиправдане послаблення авторитету Президента за допомогою розгнузданої боротьби за владу, що її в Україні пробують розпалити амбіціонери. Невже ж вони не завважують, як в Росії росте сила націоналімперіялістів, які щойно змусили Єльцина відкликати візиту до Японії для полагодження проблеми спірних островів? Уявім собі, що в Росії до влади прийшов Руцкой і застав Україну заглиблену в політичному і соціяльному хаосі. Чи можемо бути певні, що він відмовився б з того скористати?

На всілякий випадок, українці в цілому світі святкували недавно з великою радістю ці дві річниці. Дай Боже, щоб цих річниць було багато, багато більше.

Учителі...

(Закінчення зі стор. 1)

ніх мали нагоду висловити свої думки, критичні, але й позитивні, як також зробити суґестії на майбутнє. Дискусіями вела проф. д-р Зірка Воронка, яка також додала свої думки та критичні завваги до тієї виїмкової програми, яку вперше переведено на таку широку скалю.

Проф. З. Воронка в розмові із О. і. Є. Рудакевичами, що навчали літом в Україні.

Критичні погляди висловлювали присутні, включно з проф. З. Воронкою на тему співпраці із Товариством Української Мови „Просвіта", яке зобов'язалося організувати приїзд і призначення поодиноких добровольців до навчання. Але не зважаючи на те, допоміжний чинник у переборенні всіх технічних труднощів був конечний, хоча організатор проєкту проф. З. Воронка виконала більше як на 100 відсотків своє завдання, що усі учасники з великим признанням і подякою признають.

Як ми інформували у нашому щоденнику, на початку акції УНС і в часі її підготовки, весною включно із окремим семінаром для тих, бажаючих віддати свій час і сили на добровільне навчання англійської мови в Україні, 84 учителі були дуже різного віку, походження і знання та не всі із них є професійними вчителями. Все ж всі вони без виїмку, як показалося тепер у підсумках цієї акції, були незвичайно вдоволені своєю працею та переживаннями. А ці переживання були не завжди легкі і приємні, зокрема коли йдеться про перебування та щоденні труднощі у важкому економічному підсонні України.

Присутні на зустрічі поділилися своїми думками про майбутні подібні курси навчання та як і що можна змінити чи поліпшити. Порушено такі засадничі справи, як конечність ділити курсантів по віку, що треба добре перевіряти тих, які зголошуються на курси для заавансованих в англійській мові, що треба багато працювати над граматичними проблемами при навчанні і перекладах з мови на мову. Багато проблем приносила необов'язковість студентів та їхня неточність, про що треба також подумати на майбутнє, як також побороти пасивність студентів, яку їм залишила совєтська система науки. Складність щоденного життя, девалюація при виміні гроша також були в цьому році дуже важливими, але як буде на майбутнє важко тепер плянувати.

Два дні перебування на Союзівці далеко не вистачили на те, щоб ціла група, часто незнайомих між собою досі осіб, могла поділитися всіма своїми переживаннями та досвідом.

Другого дня на зустріч завітала головний предсідник УНС Уляна Дячук, яка тепло привітала присутніх і висловила своє велике задоволення із того як успішно була переведена ціла акція навчання і як професійно вели його всі вчителі, добровільно, без будь-якої винагороди. Вона висловила признання і подяку організаторці проєкту проф. З. Воронці за її відданість справі та професіоналізм, з яким вона перевела це ціле велике діло. Але всі учасники заявили, що, не зважаючи на ускладнення, які вони мали, дуже радо поїхали б знову на такі курси. Проф. З. Воронка, як організатор, запевнила офіційно, що плянується безумовно перевести такі курси наступного року і всі зацікавлені можуть вже писати до неї за дальшими інформаціями на адресу: 30 Clinton Ave., Maplewood, N.J. 07040.

Декілька завваг...

(Закінчення зі стор. 2)

що завданням цієї статті наглядно остерегти росіян в Україні, що вони не можуть далі затримувати статус „супергромадян" на території України як досі, що їм не може ніяк поміститись у головах!

У Главі 3, де мова про „Громадські і політичні права", я уважав би не на місці статтю 23, де мовиться: „Ніхто не може піддаватись тортурам або жорстокому, такому, що принижує людську гідність, поводженню чи покаранню". Коли вже містити таку постанову, то редаґувати її пасивно, а радше, що „нікого не можна піддавати", бо інакше виходить, що жертва жорстокости грає притому якусь активну роль... На мій погляд не треба підносити до гідності конституційної ваги постанову, що „кожному ґарантується судовий захист спростувати невирогідну інформацію (стаття 27—2). Проте, досить було б постанови в законі про пресу. Маю теж сумніви з тих самих міркувань стосовно статті 28-ої, де кажеться, що ніхто не може бути примушений до розголошення таємниці сповіді, що розпалювання ворожнечі і ненависти на ґрунті релігійних вірувань карається (не місце на те в карному кодексі?), що кожний має право виховувати дітей у релігійному або атеїстичному дусі, що ніхто не може бути примушений вступати до будь-якого об'єднання. Таке треба відіслати до окремих законів. Подібно мається діло з майже детальними постановами про збори (стаття 32). Не місце в Конституції теж постанові стаття 34, що „кожному громадянинові, який має право голосу, ґарантується право брати участь в управлінні державою, що кожний має „право на підприємницьку діяльність" (стаття 38), цілій статті 47 про „екологічні права". а коли таке потрібне в Конституції, то вимагає більшої ляпідарности. Маю теж сумнів стосовно такого: „Кожний має право брати участь у культурному житті (стаття 49). Чи це самозрозуміле в демократії? Перевантажують непотрібно Конституцію такі постанови як ті, що „Держава забезпечує право кожного знати свої права й обов'язки"... (стаття 51, про теоретичне обґрунтування мети судової кари, а саме: що „метою покарання є не спричинення страждань, а виправлення..." (стаття 56), що „кожний зобов'язаний неухильно додержуватись Конституції і законів..." (стаття 60), (хай би попробував не додержуватись!, що кожний зобов'язаний не завдавати шкоди природі, історичній і культурній спадщині (стаття 63), що держава підпорядковується служінню громадянському суспільству (хіба може існувати негромадянське?), (стаття 64). Цілу повну казуїстики Главу 9 п. з. „Підприємство", можна б заступити двома-трьома реченнями про свободу цієї діяльности та права і обов'язки підприємця (стаття 74—78).

Місце всім таким викладеним у Проєкті постановам у відповідальних законах. Це ж стосується постанов про сім'ю в (статтях 84—88). Наприклад, така постанова: „Шлюб ґрунтується на добровільній і вільній згоді чоловіка і жінки. Подружжя є повністю рівноправним у сімейних відносинах (чи радше чоловік і жінка?). Або таке: „Діти рівні перед законом незалежно від походження, громадського стану батьків, а також чи народжені вони у шлюбі чи поза ним".

Стільки про розділи Проєкту, де мова про основні права і свободи людини. Коли читаєш, маєш враження, що творці проєкту, придаючи велику увагу цій частині Конституції і бажаючи вчинити її „мурованою" перед зазіханнями партократії, перейшли міру. А це так, як перегодувати дитину. На мій розсуд цю частину Проєкту треба б основно перередаґувати, викинути фразеологію і казуїстику, а зміст укласти у більш сконденсовану і суцільну форму.

Назагал скажу, що треба ще дуже над Проєктом попрацювати, щоб він був не тільки сприємливим, але і засвідчив про нас теж корисно перед світом.

Чи назад...

(Закінчення зі стор. 2)

лікар (або лікарі) нічого не зміг вирішити — що з того, що залишили нам наші предки в лікувальних справах, читачі можуть у випадку потреби і тепер застосовувати без відома лікаря, і що вони можуть застосовувати лише після того, коли буде мати проти того. Бо прочитавши в „Народному лікареві" про лікарську мудрість наших предків, напевно знайдуться такі, які будуть робити точно те саме, що там написано, хоч — як ми вже показали на кількох вищенаведених прикладах, таке „лікування" їм може обійтися дуже дорого... Чи не так?

Крайова Пластова Старшина
і Крайова Пластова Рада в ЗСА
в імені усіх пластунок і пластунів
складає глибокі вислови співчуття
своєму довголітньому капелянові УКЦ
пл. сен. Богданові СМИКОВІ
з приводу смерти Його вірної дружини

пл. сен. Володимири

Хай тиха молитва-пісня „На Добраніч" соток пластунів супроводжує Її у мандрівці на Вічну Ватру.

За КРАЙОВУ ПЛАСТОВУ СТАРШИНУ:
ОЛЬГА КУЗЬМОВИЧ, голова — ОЛЯ СТАСЮК, секретар

ТЕ ОУН та 12-ий Відділ ОДВУ
ім. сотн. Юліяна Головінського
із смутком повідомляють своє членство та українську громаду, що 18-го жовтня 1992 р. відійшов у вічність у Філядельфії, Па.

бл. п.
ОЛЕГ БАК-БОЙЧУК

член ОУН та член ОДВУ, раніше діяльний у МУН та „Зареві", редактор періодика „Вежі", друкар українських книжок і пресових видань, людина, глибоко віддана українській справі.

Теренова Екзекутива ОУН і 12-ий Відділ ОДВУ висловлюють глибоке співчуття всій родині покійного.
ВІЧНА ЙОМУ ПАМ'ЯТЬ!

Ділимося болючою вісткою з родиною і приятелями, що в четвер, 22-го жовтня 1992 р. відійшла у вічність
наша найдорожча
МАТИ, БАБЦЯ, ТЕЩА, СЕСТРА і ШВАҐРОВА

бл. п.
ОЛЕНА ЕЛИЇВ
з дому КУЧМА

ПАНАХИДА в п'ятницю, 23-го жовтня 1992 р. о год. 7:30 веч. в похоронному заведенні Петра Яреми, при 129 Схід 7-ма вул. в Ню Йорку.

ПОХОРОН в суботу, 24-го жовтня о год. 9:30 ранку з того ж заведення до церкви св. Юра в Ню Йорку, а відтак на український православний цвинтар св. Андрія в С. Бавнд Бруку, Н. Дж.

Залишені в смутку:
дочка — ДАРІЯ ЛЕСЬКІВ з мужем ОЛЕКСАНДРОМ
сини — ВОЛОДИМИР з дружиною ОРИСЕЮ, РОСТИСЛАВ з дружиною МИХАЙЛИНОЮ
сестри — ПАРАСКЕВІЯ КУЧМА, КОРНЕЛІЯ КУЧМА
внуки — УЛЯНА МАРКІВ з мужем ВОЛОДИМИРОМ, МАРКО ЛЕСЬКІВ, АДРІЯНА і НЕСТОР ЕЛИЇВ
шваґер — ТЕОДОЗІЙ ЕЛИЇВ з родиною
родина в Україні, Америці і Канаді

П О Д Я К А

Дня 26-го травня, 1992 р. з Волі Всевишнього відійшла від нас у Світ Вічності — на 95-му році життя наша найдорожча мама, бабця і прабабця

бл. п.
МАРТА КУЛЬМАТИЦЬКА

Цією дорогою складаємо щиру подяку всеч. о. Іванові Стухлякові ЧНІ, за відправлення всіх Похоронних Богослужень: 29-го травня Парастас і Панахиду у похоронному заведенні Литвин і Литвин в Юніон, Н.Дж., 30-го травня після поминальної Служби Божої в церкві св. Івана Хрестителя в Нюарку, Н.Дж. тіло покійної спочило на цвинтарі в Evergreen, Hillside, N.J. В час нашого родинного смутку, родина, багато приятелів покійної, односельчан і парафіян висловили нам співчуття, переслали квіти, а також жертвували на Служби Божі.

Пожертви на СЛУЖБИ БОЖІ зложили: Апостольство Молитви при парафії св. Івана Хрестителя, родина Онишкевичів, Михайло і Емілія Цяпки, Василь і Стефанія Ткач, Теодор і Ольга Марущаки, Петро і Наталка Козири, Нестор і Ірина Босняки, Михайло і Анна Бобівські, Михайло Матіяш з родиною, Іван і Галина Лавуки, Іван і Марія Довгані, Теодор і Галина Кушніри, Володимир і Євгенія Маркусі, Василь і Ольга Шевчуки, Тимко і Стефанія Штомпелі, родина Ґолембських, Михайло Заверуха, Роман Бойко, Анна Девончук, Теодор Чіх, Роман Барчук, Марія Кольбі, Микола Красножоний, Катерина Шеремета, Юлія Варесковська, Ґерміна Керда, Марія Іселло, Катерина Госоніз.

Покійна — за життя була дуже релігійною. Особливу набожність в своєму серці вона відчувала до Божої Матері; часто казала: „Я сплачую свою вдячність Божій Матері за її опіку і поміч, коли я була арештована, вона давала мені силу і витривалість пережити довголітне заслання на Сибірі і, — вкінці поблагословила мене приїздом до Америки до родини"... І саме цю вдячність і набожність до Пресвятої Марії вона висловила родині бажання — в роді завіщання, — щоби в її імені переслати певну грошеву пожертву на фонд будови української греко-католицької церкви Рождества Пресвятої Богородиці в родинному селі Городище Велике, повіт Тернопіль. Про знищену церкву війною і про будову нової на тому самому місці — була мова на тризні — зараз після похорону. Присутні на тризні — приятелі і знайомі, — взявши до уваги таке шляхотне і благородне бажання покійної до своєї родини, вважали за відповідне прилучитися до родини і — з пошани до покійної зложили також від себе пожертви на будову цієї церкви.

НА ФОНД БУДОВИ української греко-католицької церкви Рождество Пресвятої Богородиці в селі Городище Велике — зложили:

По 100 дол.: Володимир і Анастазія Псуй, Теодор Чіх;
по 50 дол.: Василь і Ольга Явдошині, Український Народний Дім, Ірвінґтон, Н.Дж.;
40 дол.: Іван і Людмила Бойки;
по 20 дол.: Володимир Васьків, Анна Девончук, Василь і Стефа Ткачі, Павло і Анна Кальби, Теодор і Ольга Марущаки, Ґерміна Керда, Іван і Марія Довгані, Михайло і Анна Бобівські, Роман Бойко, Софія Завісьляк, Михайло Заверуха, Василь Цинайко, Стефан Стефанів, Альбіна Луцишин;
по 10 дол.: Анеля Мигаль, Іванна Кононів, Іван Ґенсьор, Микола Красножоний, Софія Кітвіс, Теодор Цар, Теодор і Галина Кушніри, Роман Барчук, Андрій Гузій, Осип Сорока;
по 5 дол.: Катерина Войціхович, Марія Василюк.

Пожертви присутніх — 730 дол.
Пожертви родини — 1,270 дол.

Суму 2,000 дол. (дві тисячі) родина зобов'язалася передати (особисто) будівельному комітетові церкви, від імені покійної, як колишньої вірної парафіянки цієї церкви. Родина щиро дякує всім жертводавцям на заупокійні Служби Божі і за пожертви на фонд будови церкви.

Наша особлива подяка всч. о. Іванові Стухлякові за зворушливі пращальні слова в церкві і за його ласкаву присутність на тризні.

Наша щира подяка Управі Українського Народного Дому в Ірвінґтоні, Н.Дж. за приміщення на тризну, а родині Стефанів за дбайливе приготування тризни. Дуже дякуємо Іванні Кононів за переведення збірки на фонд будови церкви. Дякуємо похоронному заведенню Литвин і Литвин за примірне і професійне полагодження всіх справ пов'язаних з похороном.

Наша сердечна подяка всім присутнім на похоронних відправах, які своєю присутністю віддали останню пошану і прислугу покійній, а рівночасно облегшили і наш біль по втраті нашої найдорожчої Мами.

Хай Милостивий Бог винагородить за це всіх Його святими ласками.

Син — ВОЛОДИМИР Кульматицький
дочка — НАДІЯ Плазинська з родиною

ЗАСОБИ МАСОВОЇ інформації Росії, обороняючись від закидів, що Росія, мовляв, є найбільшим продавцем зброї країнам Третього світу і арабам, інформують, що на першому місці, щодо продажу зброї все ще стоять З'єднані Стейти Америки. Ці ж засоби, покликаючись на американські джерела і висліди праці різних підкомісій і комісій Конґресу, інформують, що експорт американської зброї зростає систематично, починаючи від 1986 року. ЗСА, на їхню думку, заробляють на експорті і зброї пересічно 15 біл. дол. кожного року. Тепер ЗСА експортують майже половину світових запотребувань у зброї. Пентаґон, згідно з інформацією ТАСС, намітив продати в наступному році зброї на суму 32,7 біл. дол. 154 країнам світу, серед яких є і ті країни, які раніше не купували зброю в Америці, наприклад, Чехія і Словаччина, Болгаріля, Албанія, Мадярщина, Ливта, Латвіля та інші.

У Києві відкрито бюро Видавництва „Смолоскип"

Київ (УІС „Смолоскип"). — 24-го вересня 1992 року в Києві відкрито бюро українського Видавництва „Смолоскип".

Видавництво „Смолоскип" в Україні є спільним українсько-американським підприємством, основниками якого є Міжнародна асоціяція „Соняшник" (Україна) та Українське Незалежне Видавництво „Смолоскип" ім. В. Симоненка (ЗСА).

Президентом СП „Смолоскип" є письменник, заступник міністра культури України Юрій Сердюк, а екзекутивним директором Осип Зінкевич з Америки.

Керівником бюра є молодий журналіст Володимир Гула. Він народився в 1960 році на Волині, звідки походить його батько. Після закінчення середньої школи у Хмельницькому, навчався у Львівському і Київському Університетах. В. Гула є автором багатьох статтей. У деяких з них він обстоював права Українських Греко-Католицької і Автокефальної Православної Церков. У червні 1992 року на Установчих зборах республіканської Асоціяції Дослідників Голоду-Ґеноциду 1932-33 років в Україні він був обраний її секретарем.

Приміщення бюра СП „Смолоскип" знаходиться у Республіканському Будинку Художників України на Львівській площі (доїзд з Хрещатика тролейбусом ч. 16 і 18). Адреса бюра: СП „Смолоскип", 252053, Київ-53, РБХ, вул. Артема, 1-5, к. 802. Номер телефону і факсу: (044) 212-08-77. З пропозиціями і в усіх видавничих справах слід звертатися на повищу адресу.

НА ОСТРОВІ ҐУАН в Тихому океані зформувався новий гураґан „Браєн". Швидкість вітру досягає 145 миль на годину. Вулиці міст залиті водою, виключена електроенерґія, відчувається брак питної води, харчів, накривал. Губернатор острова Джозеф Ада наказав евакувати велику частину населення і проголосив надзвиачайний стан. Згідно з повідомленням воєнно-морських сил ЗСА, усім літакам, гелікоптрам і джетовим літакам дозволено перелітати на летовища не захоплені гураґаном. Частину літаків перекинули на воєнні бази в Японії і Філіппінах. Більші кораблі на якорах, а меншим наказано вийти в море у спокійніші місця. Мешканці Ґуам ще не зліквідували наслідків попереднього гураґану „Омар", а тут на них грянула нова біда.

„Михайло Гайворонський — сурмач Війська Січового"

Під таким гаслом Заліщицька земля відзначила століття з дня народин відомого українського поета і композитора Михайла Гайворонського.

Силою складних політичних обставин Михайло Гайворонський, автор понад двох десятків стрілецьких пісень, більше відомий у Канаді й Америці, ніж на своїй рідній Батьківщині, навіть у Заліщиках, де він народився 15-го вересня 1892 року. Справа не тільки в тому, що Гайворонський, відомий композитор і диригент, через останніх 26 років життя (від 1923 до 1949) проживав у ЗСА, але в тому, що він належав до категорії людей, яких Москва бажала усунути з пам'яті української людини. Його ім'я було заборонене, в жодних енциклопедичних виданнях не згадувалося, а коли і співалося деякі з його пісень, то прізвище автора й композитора заступали фразою „народна пісня". Але, при змінених політичних обставинах, із появою на мапі Европи України як держави, заліщани згадали про свого славетного земляка і вирішили відзначити століття його народин. Для тієї цілі створено організаційний комітет, що його очолив сам представник президента на Заліщицький район В. Рудик. До цього діла взялися ще дві установи — Заліщицький краєзнавчий музей, в особі старшого наукового співпрацівника Василя Олійника, та музична школа, в особі Теодора Хмурича, її директора.

11-го вересня ц. р., тобто в день смерти Михайла Гайворонського, в усіх церквах району відправлено поминальну Службу Божу та Панахиду за упокій душі композитора Михайла Гайворонського. В той же сам день о год. 12:00 в залі музичної школи відбулася теоретична конференція, присвячена життю і творчості композитора, якою проводив директор музичної школи Т. Хмурич. З доповідями виступали науковий співпрацівник краєзнавчого музею Василь Олійник, Марія Бариська — викладач державної музичної школи, Ольга Тракало — директор районної бібліотеки, та Маркіян Лубкович — колишній учитель української літератури.

У своїх доповідях вони представили життєвий шлях ювілята, спершу як учня учительської семінарії в Заліщиках, а далі поета, диригента й композитора, Михайло Гайворонський як січовий стрілець осягнув посаду капельмайстра Армії УНР. На еміграції, в ЗСА, він наполегливо працював і доповняв свою музичну освіту і за свої оригінальні композиції заслужив високе визнання і грошову нагороду ім. Мозенталя.

В Америці Михайло Гайворонський весь час присвятив українській музиці; скомпонував музику для симфонічних оркестр, поему „Над Чорним морем", до маршових пісень, увертюр тощо. Не забував він також і церковної музики й залишив по собі чималий спадок, який по сьогодні втішається великою популярністю. Крім того, в 1936 року вийшла його монографічна праця „Наша музика в Америці".

Михайло Гайворонський помер 11-го вересня 1949 року і залишив нащадкам спадщину, що ввійшла в золотий фонд української музичної культури — стверджує Василь Олійник.

На другий день у неділю ранком о. декан Погорецький відправив поминальну Службу Божу в відновленій церкві св. Покрови в Заліщиках у супроводі хору „Вірли" зі Львова. О год. 12-ій відбулося урочисте відкриття пам'ятника Михайла Гайворонському перед музичною школою в Заліщиках. Тут з привітом виступив заступник обласного представника президента, поет і депутат Верховної Ради України Левко Крупа, Василь Верига — генеральний секретар СКВУ, який у Заліщиках розпочинав свою середню освіту, а також його однокласник Богдан Бараник з Канади, уроженець м. Заліщики, відомий диригент хорів з Австралії, урodженець Заліщиків Степан Корінь та ін.

Варто підкреслити, що вулицю, при якій знаходиться церква і город музичної школи, а колись знаходилася й хата, в якій народився, зріс і провів свої юнацькі роки Михайло Гайворонський, большевики назвали були іменем кровожерливого Ф. Джержинського. Теперішня управа міста переназвала її в честь свого земляка ім. Гайворонського й тим увічнила пам'ять про нього.

Вечером о год. 5-ій того самого дня в Заліщицькому будинку культури відбувся величавий святковий концерт з участю різних хорів, в тому числі і хору „Вірли" зі Львова. Деякі пісні-композиції Гайворонського диригував спеціяльно запрошений гість з Австралії Степан Каріль.

Для вшанування пам'яті Гайворонського районний краєзнавчий музей влаштував виставку „М. Гайворонський — сурмач Війська Січового". З приємністю стверджуємо, що заліщицька громада гідно відзначила століття народин свого великого земляка, поета, педагога, композитора і диригента, суспільно-громадського діяча Михайла Гайворонського.

Д-р Василь Верига